

XV. évf. 10. szám 2014. május 8.

Megjelenik kéthetente

Szezonváltás

A nagybani piac kínálata nyarat idéző. A szezonváltás általában egybeesik a nyári nyitva tartási rend kezdetével. Ebben az évben is erről számolhatunk be. Noha, idén - az ideális klimatikus viszonyoknak köszönhetően -, a termelői szezonváltás előbbre került, de a piac nyári menetrendje is - közel egy hónappal - megelőzte a hagyományos május végi időpontot.

Azt azonban, hogy az időjárás alakulása - akármelyik irányba tolódik is el - mennyire előnyös, vagy hátrányos következménnyel jár, az adott helyzet igazolja. Az idei tél hiánya energiatakarékossá tette a primőrtermesztést, növelte a hozamot, emelte a kínálatot, de - a tavalyi évvel párhuzamba állított - árakat csökkentette. Ebből vajon mi és mennyi az eredmény? Nyilván mindezt csak később lehet számba vetni. Remélhetőleg jól jártak a termelők és az alacsonyabb árakkal a fogyasztók, felhasználók is.

Másfelől - a termelők beszámolója is erről szól, de a média érdeklődését is fel keltette -, a téli hideg a rovarok, kártevők elszaporodására gyakorolt megsemmisítő hatása idén nem érvényesülhetett. Az eredmény máris tapasztalható. Idejekorán - már a vetés, palántázás munkálatainál, a gyümölcsös kora tavaszi kezelése során - vegyszeres védelemről kellett gondoskodni.

Profán a megállapítás, de az idei télihiány mezőgazdaságra, zöldség-gyümölcs kertészetre, szántóföldi-, ültetvényes-, vagy védett primőrtermesztésre is igaz lehet a mondás; amit az egyik ágazat elveszített a réven, azt a másik megnyerheti a vámon.

A jelenlegi piaci kép a primőrök túlsúlyáról szól. A korai gyümölcs és friss zöldség többségbe került a téli- és az importáruval szemben. A jelenlegi időjárásnak és az éjszakai műszaknak kellemesen nyári a hangulata. Ez a piac emóciós varázsa, amit kiegészít a bőséget, választékot reprezentáló árupaletta látványa.

Nyárelő a kínálatban

A konkrét piaci kínálatot bizonyos viszonyítás oldaláról is érdemes körbejárni. Mint minden hasonlítás, a termelői felhozatalt érintő számítgatás, statisztika is félrevezető lehet. Példa erre a tavalyi szezonkezdés összevetése az ideivel. A havas hidegnek 2013-ban ellenkező hatása volt, mint idén a kora tavasznak.

Az érdekesség kedvéért és igazolásként tegyünk mégis néhány árhasznlítást. A tavalyi és idei május első piaci napján gyűjtött primőrárak Ft/kg-ban értendők, és min. max. bruttó árak.

	2013	2014
- paradicsom:	500 - 560	360 - 410
- TV paprika:	760 - 1000	580 - 710
- kigyóuborka:	300 - 320	200 - 220
- cukkini:	380 - 420	280 - 350
- bébitök:	560 - 600	300 - 380
- primőr káposzta:	280 - 320	120 - 150
- primőr karfiol:	350 - 400	270 - 300
- újburgonya:	400 - 420	250 - 300
- földieper:	1200 - 1600	650 - 900

A beszédes(nek tűnő) számokhoz hozzá kell tenni, hogy az idei zöldség a tavalyihoz hasonló árakon (kb. két héttel korábban) debütáltak. Ezzel bizonyítható az időjárás szeszélyek árakat és kínálatot módosító hatása.

Érdeemes volt

Május első piaci napjára a távolabbról érkezőknek már az elsejei ünnep délutánján készülödni és korán útra kellett kelni. Elsősorban a primőrfélék sürgették a termelőket, hiszen a szedéssel, értékesítéssel nem lehet napokat várni. De voltak mások is, akik rászánták az időt és áruval megpakolva érkeztek az esti órákban nyitó nagybanira. Számításukat a meglepően élénk kereslet igazolta. Jól fogyott a primőr, a tavalyi káposzta, a zöldség, még a burgonya is.

A nagykereskedők sem panaszkodhattak, és amelyik sátras reszort kinyitott, az sem járt

PIACI HÍREK

rosszul. A napi értékesítésre kitarolt, jelentős mennyiségű importáru, déligyümölcs ugyancsak kelendő volt a piacon. Valamennyien - ritka alkalom - meglepéssel zárták a munkaszünet közé beiktatott piaci napot. Az árakban kevésbé volt érzékelhető a keresleti fölény, mert az árusok többsége a szűkösebb keresleti napokon is számít állandó vásárlóira.

Behajtási átalány

Nemcsak a nagybanin értékesítőket érinti a téma. A - gyakran kényszer szülte - késedelmes fizetésről van szó, az „óriáskígyóról”, a körbe-tartozásról.

A nagybanin kereskedők - elsősorban a termelők - a készpénzes, helyben való fizetés hívei. Keveseknek adnak hitel, fizetési haladékat, részletfizetést, vagy bizományba való áruátadást. „Sok pénzünk bánja” - hangzik kérdésünkre a válasz. A termelők többsége kizárja az utólagos fizetést. Ritka kivételt legfeljebb a régi, megbízható vevőkkel tesznek. Az importkereskedők hajlanak kockázatot vállalni, pedig szinte valamennyien buktak már kisebb-nagyobb összegeket.

A fizetési haladék továbbgyűrűzik, és a gazdaság valamennyi szférájára kiterjedt. A nemzetgazdasági szintű problémára a törvényalkotás is igyekszik megoldást kínálni. Ez nem vonatkozik az értékesítés piaci gyakorlatára, csak a vállalkozások egymás közötti szerződéses jogviszonyára.

A Ptk. 6.155 § (2) bekezdése taglalja az un. behajtási költségátalányt. Az átalány a 2013. július 1. napjától megkötött vagy módosított szerződések esetében érvényesíthető,

Fontos, hogy - akárcsak a késedelmi kamat esetében - az átalányt nem kötelező követelni, a hitelezőre van bízva, hogy azt kívánja-e érvényesíteni. Az adósnak azonban követelés esetén kötelező megfizetni. Az átalány (legalább) 40 eurós összege egyáltalán nem függ a követelés összegétől. Az átalány mértéke nem vitatható, a hitelezőnek semmilyen módon nem kell igazolnia

Ha a hitelezőknek a behajtással semmilyen költségünk nem merült fel, akkor is teljes joggal és összegben követelheti az átalányt.

Az átalány már a késedelembe esés első napjától jár és az összege nem függ a késedelmes napok számától, teljesen mindegy, hogy 1 vagy 100 napja áll fenn. Fontos, hogy az átalány késedelmenként jár, ez legtöbbször egybeesik a számla lejáratával, de ha például részletfizetési megállapodást kötnek a felek, akkor az egyes részletek nem teljesítései is külön késedelemnek minősülnek, azaz minden határidő be nem tartása esetén követelhető.

Természetesen az átalány a tőkekövetelésen felül jár, illetve a költségátalány mellett késedelmi kamatot is jogosan lehet az adóstól követelni. Továbbá, ha például ezen felül kötbért is kikötött a szerződés, akkor az is ugyanígy követelhető.

Fizetési morál érdekében

A BNP Zrt. a tulajdonosok megbízásából (felhatalmazásából) köteles a rábízott infrastruktúrát, a piac teljes területét és az ingatlanokat eredményesen hasznosítani. Az itt működő vállalkozások pedig kötelesek a szerződésben foglalt szolgáltatások ellenértékét határidőre teljesíteni. Amennyiben ügyfeleink a követelést nem teljesítik, a mindenkori jegybanki alapkammattal és plusz törvényes késedelmi kamattal terhelhetők, de a - fentiekben részletezett - 40 € késedelmi átalány is követelhető. Ezt a gyakorlatot kereskedelmi szerződéseikben maguk, a bérlők is alkalmazhatják.

A nagybanis bérlőket társaságunk a fizetési határidő lejártával e-mailben értesíti a nemfizetés tényéről. Adós bérlőink ne vegyék feltétlenül zaklatásnak, csupán - első körben - figyelemfelkeltő levélnek a megkeresést. Javasoljuk, hogy amennyiben a megadott levelezési (e-mail) cím nem a cégvezető és/vagy tulajdonos, esetleg az intézkedésre feljogosított személy címe, úgy feltétlenül kerüljön illetékes kézbe társaságunk levele. A levél nem ismerete nem indokolhatja a kifizetéssel való késlekedést.